

Силабус курсу ОСНОВИ ПСИХОФІЗІОЛОГІЇ

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
(Фізична реабілітація)
Освітньо-професійна програма
«Спеціальна освіта (Фізична реабілітація)»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: ауд. 607
Консультації: четвер 14.05, ауд. 607

Мова викладання: українська

Керівник курсу

Канд.мед.наук Грушко В.С.

Анотація дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є невротичні відхилення у психічному здоров'ї людини і їх психофізіологічні причини, зокрема, фізіологічні механізми, які лежать в основі психічних процесів і станів (сприйняття, уваги, навчання, пам'яті, емоцій, мови, мислення, темпераменту свідомості) і їх порушень.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері спеціальної освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Темати	Результати навчання
1	Предмет психофізіології. Історія психофізіології..	Знати предмет і завдання курсу "Психофізіологія". Психофізіологія як наука про фізіологічні і нейронні механізми психічних процесів, станів і поведінки. Основні етапи становлення психофізіології як однієї із гілок нейронауки. Поняття про нейрони детектори, нейронні сітки, гностичні одиниці.
2	Методи психофізіологічних досліджень	Знати реєстрацію вегетативних реакцій, як один із методів психофізіології; переваги і недоліки цього методу. Електроенцефалографія. Магнітоенцефалографія. Вимірювання

		локального мозкового кровотоку. Томографічні методи дослідження мозку, в т.ч. позитронно-емісійна томографія. Магніторезонансна томографія. Термоенцефалоскопія.
3	Реєстрація вегетативних реакцій як метод ПФ.	Знати реєстрацію вегетативних реакцій як непрямий метод вимірювання інформаційних процесів мозку. Основні правила вимірювання частоти серцевих скорочень. Основні правила вимірювання артеріального тиску. Вимірювання ЧСС і АТ при різних функціональних станах.
4	Методи психофізіологічних досліджень	Знати переваги і недоліки основних методів психофізіологічних досліджень. Порівняльна характеристика основних методів психофізіологічних досліджень. Особливості практичного застосування основних методів психофізіологічних досліджень.
5	Нейронні механізми сприйняття.	Знати поняття про сенситивний період. Вертикальна і горизонтальна архітектура кори головного мозку. Принципи дивергенції і конвергенції в реалізації нейронних механізмів сприйняття. Системи "Що" і "Де", як дві форми обробки інформації в зоровому аналізаторі.
6	Психофізіологія уваги. Орієнтувальний рефлекс. Функціональні стани.	Знати проблему уваги в психофізіології. Характеристики в види уваги. Орієнтувальний рефлекс як основа мимовільної уваги. Складові орієнтувального рефлексу. Властивості орієнтувального рефлексу. Гіпокамп і орієнтувальний рефлекс. Довільна увага. Функціональні стани. Ретикулярна формація і рівень бадьорості.
7	Функціональні стани і модулююча система мозку.	Знати активуючі і інактивуючі системи мозку. Гетерогенність моделюючої системи мозку. Стовбурово-таламо-кортикальна система. Базальна холінергічна система. Каудо-таламо-кортикальна система. Таламус, як об'єднуючий чинник систем активації.
8	Психофізіологія пам'яті.	Знати концепцію часової організації пам'яті і її недоліки. Концепція активної пам'яті. Пам'ять і функціональний стан мозку. Гіпотеза "один слід і два процеси". Структури мозку, які приймають участь при різних видах запам'ятовування.
9	Функціональна асиметрія мозку і емоції.	Знати зв'язок правої і лівої півкуль головного мозку з позитивними і негативними емоціями. Характерологічні особливості людей з поразеннями правої і лівої півкуль. Емоційний стан людини, як залежність від міжпівкульних відносин.

10	Індивідуальні відмінності і емоції.	Знати загальмовані і розгальмовані типи темпераменту. Поріг активації системи страху. Індивідуальні особливості і взаємодія лобної кори, гіпокампа, гіпоталамуса і мигдалика. Тип нервової системи і емоції. Індивідуальний рівень активації. Емоції і співвідношення орієнтувального і оборонного рефлексів.
11	Мислення і мова. Вивчення співвідношення першої і другої сигнальних систем	Знати "Теппінг-тест", як одна із методик вивчення сили нервової системи. Процедура проведення "теппінг-тесту". Діагностичні критерії: випуклий тип, рівний тип, нисхідний тип, вігнутий тип. Діагностика за В. М. Русаловим 6 найбільш важливих індексів формально-динамічних властивостей людини. Індекс психомоторної активності. Індекс інтелектуальної активності. Індекс комунікативної активності. Індекс загальної активності. Індекс загальної емоційності. Індекс загальної адаптивності.
12	Діагностика рівня суб'єктивного контролю за методикою Дж. Роттера	Знати критику концепції часової організації пам'яті. Переваги концепції активної пам'яті. Закон Йеркса-Додсона. Поняття про активну пам'ять.
13	Психофізіологія свідомості.	Знати зв'язок емоційного фону людини з правою і лівою півкулями головного мозку. Характерологічні особливості людей з ураженнями правої і лівої півкуль. Залежність емоційного стану людини від переважання однієї з півкуль головного мозку.

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики
ФК-1.	Здатність знати нормативно-правові основи спеціальності «Спеціальна освіта, корекційно-педагогічної діяльності і професійних обов'язків; уміти налагоджувати міжособистісні стосунки; досвід соціальної, корекційно-педагогічної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності.
ФК-2.	Здатність вміти виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу); досвід

	продуктивної організаційної діагностичної, реабілітаційної, абілітаційної і корекційної роботи в освітньо-професійному середовищі, відстоювати інтереси осіб з ООП.
ФК-3.	Здатність знати основні способи і засоби міжособистісної комунікації, стилі мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами в галузі спеціальної освіти; вміти постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і корекційно-педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології в професійній і науковій діяльності).
ФК-4.	Здатність мати психолого-педагогічні, корекційно-методичні та фахові знання; вміти відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей осіб з особливими освітніми потребами; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби навчання та виховання у ВНЗ та корекційного процесу в закладах освіти та охорони здоров'я; досвід організації корекційно-педагогічного процесу та педагогічного спостереження за викладанням фахових дисциплін; здатність удосконалювати власну викладацьку та корекційно-педагогічну діяльність).
ФК-5.	Здатність знати методологічні та психолого-педагогічні основи корекційної роботи при різних психофізичних порушеннях у осіб з особливими освітніми потребами; вміти проводити корекційно-розвиткову роботу у різних типах закладів.
ФК-6.	Здатність знати основні правила наукової організації дослідно-педагогічної і корекційно-педагогічної діяльності; вміти раціонально організувати власний науково-дослідний і корекційно-педагогічний процес, самостійно контролювати їх результативність, ефективність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних інноваційних педагогічних і корекційних технологій).
ПРН 1.	Володіє знаннями про організацію, управління, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності спеціальних освітніх установ для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, інклюзивних навчальних закладів та навчально-реабілітаційних центрів; сучасні досягнення корекційно-педагогічної теорії і практики; Закон України про освіту, Конвенцію про права дитини, нормативно-правові акти та державні документи з питань навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку; державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.
ПРН 8.	Володіє знаннями про вимоги до оснащення та обладнання навчальних кабінетів, класів, корекційних закладів.
ПРН 9.	Вміє проектувати, планувати і проводити корекційну роботу, здійснювати їх інформаційне, методичне, фінансове та кадрове забезпечення.

Літературні джерела

1. Аршава, И.Ф., Корниенко В.В. «Основы нейропсихологии». – Д ., 2013. – 148 с.
2. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. – Тернопіль, в-во ТНТУ ім. Т. Пулюя, 2017. – 194 с.
3. Псядло Э. М. Анатомия и морфология центральной нервной системы: Учебное пособие для студентов факультета «Психология и социальная работа» / Э. М. Псядло. – Одесса : «Фенікс», 2018. – 206 с.
4. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: Навчальний посібник / М.М. Філіппов. – К.: МАУП, 2003. – 136 с.
5. Хомская С.Д. „Нейропсихология”- СПб: Питер, 2003.- 496 с.

Додаткова

1. Тарасун В.В. Морфофункціональна готовність до шкільного навчання дітей з особливостями у розвитку (нейропсихологічний підхід). Монографія – К.: 2008. – 298 с.

1.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 – усне опитування, тести, завдання	25
Модуль 2 – усне опитування, тести, завдання	40
ІНДЗ	15
Залік – тести, завдання	20